

Dominika Kuśnierz-Krupa*

Jaśliska w dawnej ziemi krakowskiej w świetle mapy Miega

Jaśliska in the former Krakow region in the light of Mieg's map

Słowa kluczowe: Jaśliska, mapa Miega, układ urbanistyczny

Key words: Jaśliska, Mieg's map, urban layout

Niniejszy artykuł poświęcony jest opisowi kazimierzowskiego miasta Jaśliska (lokacja w 1366 roku¹) na Podkarpaciu, jaki został zanotowany na najstarszym planie kartograficznym tego ośrodka, opracowanym w ostatniej ćwierci XVIII wieku.

Jaśliska położone są w dolinie Jasiołki i jej lewego dopływu, potoku Bielcza. Miasto zlokalizowane zostało na płaskowyżu Beskidu Niskiego, na jego skraju od strony zachodniej, wykorzystano przy tym dość strome skarpy tworzące lewy brzeg Bielczy. Skarpy te zostały wykorzystane do celów obronności miasta, gdyż na ich kulminacji zostały wzniesione mury obronne.

Obraz ten został dokładnie zarejestrowany na mapie Miega. Mapa ta wykonana w oryginale w skali 1:28 800 operuje naturalnymi kształtami uformowań przestrzennych, topograficznych, hydrograficznych. Częściowo jednak z uwagi na skalę odwzorowania wprowadza znaki umowne m.in. na charakter zagospodarowania ziem czy elementów zabudowy, często zbyt drobnych do podania na mapie z zachowaniem proporcji, podziałów owej zabudowy itp.²

Wokół miasta zachował się ukształtowany w średniowieczu układ sieci dróg. Podporządkowany był on głównemu kierunkowi połączeń ponadregionalnych północ-południe. Główny trakt handlowy prowadził na północ do Krosna, Jasła i dalej do Krakowa. Początek swój miał przy bramie Krakowskiej (in. Dalejowskiej) i prowadził dalej z biegiem Jasiołki. Drugi z traktów wychodził od bramy Węgierskiej na południe do przełęczy Beskid koło góry Kamień i dalej doliną rzeki Laborec na Węgry.

Trzeci z traktów zasadniczo wiąże się z bramą Sanocką (in. Wolańską) usytuowaną na skarpie i przy wąwozie przecinającym skarpcę od wschodu miasta. Przebieg tego traktu pod miastem nie jest jednoznacznie przedstawiony. Pierwotnie prowadził on do Posady Jaśliska, osady przedlokacyjnej powstałej wzdłuż Jasiołki i dalej kierował się na północny wschód. O tym mogą świadczyć reliktove zapisy omawianej mapy. Być może dalej kontynuował swój bieg doliną Wisłoka. Równocześnie

This article is devoted to the description of the king Kazimierz's town of Jaśliska (founded in 1366¹) in Podkarpacie, which was noted in the oldest cartographic plan of that centre, made during the last quarter of the 18th century.

Jaśliska is located in the valley of the Jasiołka and its left tributary, the Bielcza brook. The town was situated on the Beskid Niski plateau, on its western edge, using the fairly steep cliffs constituting the left bank of the Bielcza. The escarpments were used for defensive purposes since on their culmination the town defensive walls were erected.

Such an image was precisely recorded on Mieg's map. The map, originally made in 1:28 800 scale, used natural shapes of spatial, topographic and hydrographic forms. Partially, however, because of the scale of reproduction it introduced symbolic signs for e.g. character of land or building development, frequently too tiny to be recorded on the map with their proportions preserved, division of building development etc.²

The road network formed around the town during the medieval period has been preserved. It was subordinate to the main north – south direction of interregional connections. The main trade route ran towards the north to Krosno, Jasło and further to Krakow. It had its beginning at the Krakowska (a.k.a. Dalejowska) Gate and led further along the Jasiołka river. The other route started at the Hungarian Gate, south of the Beskid Pass near Mount Kamień and further along the valley of the Laborec river to Hungary.

The third route is basically connected with the Sanok Gate (a.k.a. Wolańska) situated on the escarpment and by the canyon cutting across the escarpment on the east side of the town. The course of that route outside the town is not clearly presented. Originally, it led to Posada Jaśliska, a pre-chartered settlement founded along the Jasiołka and then ran further towards the north-east, which can be confirmed by relic records on the discussed map. The route may have continued further along the valley of the Wisłok river. At the same time, the route ran

* dr inż. arch., arch. krajobrazu, Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

* Dr eng. Arch., Landscape arch., Institute of History of Architecture and Monument Conservation, Faculty of Architecture CUT

trakt ten prowadzony był w górę biegu rzeki Jasiołki i być może dalej na Zagórz i dolinę Osławy.

Zanotowane na mapie Miega poprzez artykulację grubości umownej linii traktu krakowskiego wychodzącego od strony bramy Krakowskiej (in. Dalejowskiej) informacje sugerują, że być może już w XVIII wieku zaniechano „górzystego” traktu sanockiego, a kupcy z Jaślik podążając do Sanoka zaczęli obierać krótszą drogę poprzez Rymanów i Zarszyn. Trakt ten w okresie opracowywania mapy Miega był najważniejszy, ważniejszy niż droga do Dukli i tamtejszego traktu dolinnego przez przełęcz Dukielską. Jego wagę jako „drogi węgierskiej” podkreśla fakt, że alternatywnie omijała miasto poza zachodnim odcinkiem przebiegu murów obronnych (między bramami: Krakowską (in. Dalejowską) i Węgierską) i bezpośrednio kierował się na południe do wspomnianej przełęczy Beskid. Wymieniona droga okólna była kontynuowana również na

up the course of the Jasiołka river and probably further on to Zagórz and along the Osława valley.

The information recorded on Mieg's map, by articulation of the thickness of the symbolic line of the Krakow route running out of the Krakow (a.k.a. Dalejowska) Gate suggest that perhaps as early as in the 18th century the “hilly” Sanok route was abandoned, and merchants from Jaślika chose a shorter route via Rymanów and Zarszyn when travelling to Sanok. In the period when Mieg's map was being worked on, that route was the most important, more important than the road to Dukla and the valley route there through the Dukielska Pass. Its significance as the “Hungarian road” is emphasised by the fact it bypassed the town beyond the western section of the defensive walls (between the Krakowska (a.k.a. Dalejowska) and Hungarian Gates) and led directly south to the already mentioned Beskid Pass. The mentioned roundabout road was also continued between the Hungarian and Sanok (a.k.a. Wolańska) Gates.

The way which originates in the northern corner of the market place and leads to the nearby bishop's grange situated in the “doab” of the Jasiołka and the Bielcza, to the north-east of the centre of Jaślika, should also be mentioned among road connections. The road must have led outside the town through the gate in the town wall, and then by means of stairs (?) it climbed over the embankment and the mill leat.

Around the town, the map recorded a fairly rich hydrographic system of the Jasiołka and the Bielcza. Both rivers meander and “collect” water currents flowing down from surrounding valleys. The most interesting elements of that system are numerous cuttings and three mill streams. The first mill leat, located to the east of the town at the eastern edge of Posada Jaślika, has a weir to swell water and a mill.

Ryc. 1. Jaślika na mapie Miega [w:] Archiwum Wojskowe (Kriegsarchiv) w Wiedniu, s.v.
Fig. 1. Jaślika on Mieg's map [in:] Military Archive (Kriegsarchiv) in Vienna, s.v.

Ryc. 2. Plan katastralny Jaśliki z 1851 roku [w:] Archiwum Państwowe w Przemyślu, sygn. AG Jaślika mapa 1851
Fig. 2. Cadastral plan of Jaślika from 1851 [in:] State Archive in Przemyśl, sign. AG Jaślika mapa 1851

odcinku między bramami: Węgierską i Sanocką (in. Wołańską).

Wśród połączeń drogowych należy też wymienić drogę, która bierze początek w północnym narożniku rynku i kieruje się do pobliskiego folwarku biskupiego, usytuowanego w „międzyrzeczu” Jasiołki i Bielczy na północny-wschód od centrum Jaślik. Droga ta zapewne prowadziła poza miasto przez furtę w murze miejskim, a następnie schodami (?) pokonywała skarpe nadrzeczną oraz młynówkę.

Wokół miasta mapa odnotowała dość bogaty układ hydrograficzny Jasiołki oraz Bielczy. Obie rzeki meandrują oraz „zbierają” ciek wodne spływające z okolicznych dolinek. Najciekawszym elementem tego układu są liczne przekopy oraz trzy młynówki. Pierwsza z nich założona na wschód od miasta, na wschodnim krańcu Posady Jaślika zaopatrzona jest w jaz piętrzący wodę oraz młyn. Dalej z biegiem Jasiołki jest druga młynówka z jazem oraz dwoma młynami. Zapewne miała też połączenie z sadzawką położoną na terenie folwarku. Trzecia z młynówek założona była na północy, za miastem, na Jasiołce, już połączonej z wodami Bielczy.

Układ urbanistyczny miasta według stanu na IV ćwierć XVIII wieku stanowi ortogonalną siatkę ulic oraz bloków zamkniętych w owalny narys umocnień obronnych z wykorzystaniem sytuacji topograficznej terenu opartej na naturalnych skarpach nadrzecznych potoku Bielcza.

Centrum miasta stanowił prostokątny rynek, pośrodku którego był zlokalizowany ratusz miejski. Mapa Miega nie rejestruje dokładnego kształtu bloków zabudowy ani precyzyjnego ich podziału na działki siedliskowe. Jednak podany zakres informacji pozwala na porównanie przedmiotowej mapy z późniejszym o około 70 lat planem katastralnym (z 1851 roku³).

Z rynku wychodzi kilka ulic, które częściowo wpisują się w model miasta „turbiniowego”, ale mapa rejestruje także zmiany w tym modelu, będące wynikiem przekształceń, jakie zachodziły w mieście od czasów lokacji. Tak więc w północnym narożniku rynku (rozmierzonego pod kątem 45° w stosunku do stron świata) zanotowano dwie ulice wylotowe. Prowadząca do bramy Krakowskiej jest oryginalna, druga – prowadząca do furty – wykształcona została zapewne w okresie, kiedy miasto zostało przejęte przez biskupów przemyskich (1434 r.⁴). Z tym okresem należy łączyć założenie folwarku biskupiego i potrzebę skomunikowania go z centrum miasta.

W północno-wschodniej pierzei rynku zaznaczono umownie jedną ulicę, która nie ma kontynuacji poza murami miejskimi. Ulica ta prowadziła do bastii położonej w tej części miasta. W pierzei rynku od strony wschodniej zaznaczono

Ryc. 3. Jaślika na zdjęciu lotniczym, lipiec 2013, fot. W. Gorgolewski
Fig. 3. Jaślika on an aerial photo, July 2013, photo: W. Gorgolewski

Further on along the Jasiołka, there is another mill stream with a weir and two mills. It must also have been linked to the pond located within the grange. The third mill leat was located in the north, outside the town, on the Jasiołka already joined with the waters of the Bielcza.

The urban layout of the town, according to the data from the 4th quarter of the 18th century, constituted an orthogonal grid of streets and blocks enclosed within an oval outline of defensive fortifications, using the topographic situation of the area based on natural embankments of the Bielcza brook.

The town centre was a rectangular market place, in the middle of which stood the town hall. Mieg's map did not register the exact shape of building blocks or their precise division into settlement plots. However, the scope of information given allows for comparing the map in question with the cadastral plan later by about 70 years (from 1851³).

In the market place there originated some streets which partially fitted into the model of a “turbine” town, but the map recorded also changes in that model which resulted from transformations that had taken place in the town since its foundation. Thus in the northern corner of the market place (measured out at the angle of 45° to the directions of the world) two streets leading out were noted. The one running towards the Krakowska Gate is the original, the other leading to the gate in the wall must have been made during the period when the town was taken over by the bishops of Przemyśl (1434⁴). Establishing the bishop's grange and the need to link it to the town centre should be associated with that period.

One street which does not continue outside the town walls was symbolically marked in the north-eastern frontage of the market place. The street led to a bastille located in this part of town. Two streets were marked in the market frontage on the east side. The one situated in the corner of the market place on

dwie ulice. Jedna z nich, usytuowana w narożniku rynku od strony południowo-wschodniej, jest pierwotna i prowadziła do bramy Sanockiej. Drugą z nich jest wtórna. Wytyczona została w okresie prosperity, kiedy w mieście odbywały się ludne targi oraz jarmarki i wytworzyła się potrzeba lepszego dostępu do placu rynkowego (takie rozwiązanie wprowadzenia do centrum miasta większej liczby ulic znane jest w innych miastach dawnej ziemi krakowskiej, m.in. w Gorlicach oraz Skawinie). W pierzei od strony południowej zanotowano również dwie ulice. Narożna z nich od strony zachodniej była pierwotna. Prowadziła do kościoła parafialnego i dalej do bramy Węgierskiej. Drugą z nich usytuowaną w środku pierzei ma charakter wtórny i należy ją łączyć z okresem ożywionego ruchu handlowego, o czym wspomniano wyżej. Za blokiem południowym rynku rozciągał się teren parafii, który stanowił zespół kościelny oraz blok na wschód od bramy Węgierskiej, zapewne jurydyka kościelna powstała jeszcze w okresie późnego średniowiecza bądź w XVI wieku.

Całość zabudowy miejskiej zaznaczono na mapie Miega, jak wspomniano, dość schematycznie, w kolorze czerwonym. Nie daje to poglądu na temat wielkości, intensywności zabudowy ani na materiał budowlany zaznaczonych obiektów.

Całość zabudowy miasta lokacyjnego została zamknięta narysem umocnień obronnych. Mapa przynosi kilka fundamentalnych informacji na ten temat. Ukazuje dokładny przebieg tych umocnień, lokalizację bram, furty oraz schodów w skarpie. Na mapie zaznaczono basteję w północno-wschodnim narożniku umocnień obronnych – dzieła obronne dotychczas prawie nieznanego w literaturze naukowej dotyczącej miasta. Dzieło to zlokalizowane zostało w miejscu strategicznie dobrze dobranym, gdyż właśnie stąd rozciągał się widok na całą dolinę rzeki, folwark oraz osadę Posada Jaśliska.

Kształt umocnień obronnych oraz kolor ich zaznaczenia na mapie nie przynosi informacji odnośnie do materiału, z którego zostały zbudowane. Należy wnosić, że były to mury obronne wykonane z cegły⁵ oraz łamanego kamienia⁶. Na mapie nie zachowały się także żadne informacje dotyczące materiału, z którego zbudowane były bramy miejskie. Z kolei na planie katastralnym w ogóle już ich nie zaznaczono. Jedynie lustracja biskupa Wacława Sierakowskiego z 1747 roku⁷ podaje, że bramy wzniesione były z kamienia⁸. Mapa nie przynosi też informacji odnośnie do fos wokół miasta. Analiza topograficzna położenia Jaślisk na płaskowyżu wyklucza istnienie tutaj fos nawadnianych, ale o ile od północy i wschodu miasto było chronione skarpami, o tyle od zachodu i południa teren był dość płaski i mury obronne od tej strony nie były chronione żadnymi dodatkowymi przeszkodami. Problem ten wymaga dodatkowych badań, bo mogła istnieć tutaj np. tzw. „sucha fosa”, w okresie późniejszym zasypana i zamieniona na drogę, na co wskazuje analizowana mapa.

W okresie, w którym została opracowana mapa Miega, istniało wokół Jaślisk dość rozwinięte osadnictwo. Poza wspomnianą Posadą Jaśliska, rozciągającą się wzdłuż Jasiołki istnieje folwark biskupi. Stanowił go zespół obiektów, z których jeden był rozbudowany i posiadał wewnętrzny dziedziniec, pozostałe w liczbie co najmniej siedmiu usytuowane były obok siebie, tworząc zwarty kompleks, w którym była też sadzawka (staw hodowlany?). Całość stanowiła wydzielony obszar od południa ograniczony murem (ogrodzeniem).

Od wschodu miasta za bramą Sanocką, poniżej skarpy miejskiej wykształciło się przedmieście rozciągające się przy trakcie handlowym. Część tego przedmieścia rozwinęła się

the south-east side, is the primary one and used to lead to the Sanok Gate; the other is secondary. The former was marked out during the peak of the town's prosperity, when crowded fairs and markets took place here, and the need arose for better access to the market place (such solutions introducing more streets into the town centre are known from other towns of the former Krakow region, e.g. in Gorlice and Skawina). Two streets were also noted in the frontage on the south side. The corner one on the west side was original and it led to the Roman Catholic parish church, and further to the Hungarian Gate. The other, situated in the middle of the frontage, is of secondary character and should be associated with the period of booming trade mentioned above. Behind the southern block of the market place there stretched the parish area which encompassed the church complex and a block to the south of the Hungarian Gate; probably the church settlement was founded during the late medieval period, or in the 16th century.

As has been mentioned, the town buildings were marked on Mieg's map quite schematically, in red. It does not offer much insight concerning the size, intensity or building materials used in the marked objects.

The buildings of the founded town were enclosed within an outline of defensive fortifications. The map brings several fundamental pieces of information on the issue. It shows the exact course of those fortifications, location of town Gates and a small gate, as well as stairs in the escarpment. On the map there is a bastille marked out in the north-eastern corner of the defensive fortifications, a defensive work previously almost unknown in the scientific literature concerning the town. That building work was located in the strategically very well selected place, since this vantage point offered a view over the whole river valley, grange and the settlement Posada Jaśliska.

The shape of the defensive fortifications or their colour on the map does not offer any information concerning material used to build them. It should be assumed, that they were defensive walls built from brick⁵ and broken stone⁶. No information concerning material from which the town gates were built was preserved on the map, while on the cadastral plan they were not marked at all. Only records from the inspection by Bishop Wacław Sierakowski in 1747⁷ state that gates were built from stone⁸. The map does not offer any information referring to the moats around the town, either. A topographic analysis of the location of Jaśliska on the plateau rules out the possibility of any water-filled moats existing here, but although in the north and east the town was protected by escarpments, in the west and south the area was rather flat the defensive walls here were not protected by any additional obstacles. The issue requires additional research since a so called "dry moat" might have existed here, which was filled in at a later period and converted into a road that is indicated by the analysed map.

During the period when Mieg's map was drawn, settlement around Jaśliska was relatively well developed. Besides the already mentioned Posada Jaśliska, stretching along the Jasiołka, there was a bishop's grange. It was a complex of objects one of which was expanded and boasted an inner courtyard while the others, at least 7 of them, were situated side by side creating a compact complex that also included a pond (fishpond?). The whole constituted a sectioned off area surrounded by a wall (fence) from the south.

On the east side of the town, beyond the Sanok Gate and below the town escarpment, there emerged a suburb stretching along the trade route. Part of this suburb developed also on

również na prawym brzegu Bielczy. Posada Jaśliska nie wytworzyła żadnego wyraźnego układu urbanistycznego. Jako wieś składała się z czterech wyraźnie wyodrębnionych skupisk zabudowy rozciągających się w terenie doliny na ponad 2 km.

Pozostały teren zaznaczony na fragmencie mapy Miega, przedstawiony na ilustracji, był zasadniczo wolny od zabudowy, jeśli nie liczyć kilku zabudowań za bramą Węgierską oraz bramą Krakowską.

Kierując się objaśnieniami do mapy Miega (zob. *Galicja na józefińskiej mapie...*) należy stwierdzić, że wokół Jaślisk nie było terenów wykorzystywanych pod uprawy rolnicze, co prowadzi do konkluzji, że mieszkańcy zajmowali się przed wszystkim hodowlą oraz handlem z wykorzystaniem ruchliwego traktu węgierskiego.

Przedstawione wyżej uwagi wynikające bezpośrednio z zapisów mapy Miega mają istotne znaczenie dla określenia najstarszych faz rozwoju przestrzennego miasta. Dotychczasowa wiedza o Jaśliskach i ich uformowaniu przestrzennym pochodziła ze źródła kartograficznego z połowy XIX wieku. Mapa Miega jest najstarszym, dopiero niedawno ujawnionym materiałem kartograficznym o charakterze źródłowym. Pochodzi z okresu poprzedzającego działalność porządkową władz austriackich na terenie miast galicyjskich. M.in. zaborca rozbierał umocnienia obronne wokół miast zmieniając ich charakter, sylwetkę, sposób zagospodarowania itd. W Jaśliskach również zlikwidowano umocnienia obronne wraz z basteją od strony północno-wschodniej. Np. po bastei pozostał obecnie jedynie nikły ślad w terenie na zdjęciu lotniczym (wyk. przez W. Gorgolewskiego w czerwcu 2013 roku).

Przedstawione wyżej – choć bardzo skrótowo – wyniki studiów są fragmentem szerszego programu badawczego realizowanego od kilku lat w Katedrze HAUiSzP IHAIKZ WA PK. Program ten ukierunkowany jest na obserwację najwcześniejszych faz rozwoju przestrzennego polskich miast ze szczególnym uwzględnieniem średniowiecznych ośrodków miejskich w dawnej ziemi krakowskiej.

the right bank of the Bielcza. Posada Jaśliska did not create any distinct urban layout. As a village, it consisted of four clearly separated clusters of buildings spread in the valley within the distance of over 2 km.

The remaining area marked on the fragment of Mieg's map, presented in the illustration, was basically free from development, not counting the few buildings outside the Hungarian Gate and the Krakowska Gate.

Guided by the explanations to Mieg's map (see *Galicja na józefińskiej mapie...*) one has to state that there were no lands around Jaśliska used for growing crops, which leads to the conclusion that the inhabitants must have been mainly farmers breeding animals and traders making use of the busy Hungarian route.

The observations presented above, resulting directly from the records on Mieg's map, are of great significance for determining the oldest phases of spatial development of the town. Current knowledge about Jaśliska and their spatial formation came from a cartographic source from the mid-19th century. Mieg's map is the oldest, quite recently revealed cartographic material of source character. It comes from a period preceding tidying-up activities of the Austrian authorities in Galician towns. The occupying forces e.g. dismantled defensive fortifications around towns thus changing their character, silhouette, manner of development etc. In Jaśliska defensive fortifications with the bastille on the north-east side were also demolished. For instance, from the bastille there are only faint traces left on the ground visible in the aerial photo (taken by W. Gorgolewski in June 2013).

Study results presented above, though very briefly, are a fragment of a wider research program which has been realized for a few years in the Department of HAUiSzP IHAIKZ WA CUT. The program is aimed at observing the earliest phases of spatial development of Polish towns with particular emphasis on medieval urban centres in the old Krakow region.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie wskutek fundacji śp. Aleksandra Stadnickiego wydane staraniem Galicyjskiego Wydziału Krajowego*, Księgarnia Seyfartha i Czajkowskiego, t. VIII, Lwów 1886, AGZ, nr 6.
- [2] Bostel F., *Przyczynek do dziejów Jaślisk*, [w:] Przewodnik Naukowy i Literacki (dodatek do „Gazety Lwowskiej”), R. XVIII, Lwów 1890, s. 804-819.
- [3] Bukowski W., Dybaś B., Noga Z., *Galicja na józefińskiej mapie topograficznej 1779-1783*, t. 1, cz. A, Kraków 2012.
- [4] Fastnach A., *Osadnictwo ziemi sanockiej w latach 1340-1650*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1962, wyd. 2; Oficyna Wydawnicza Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Grzegorza z Sanoka w Sanoku, Sanok 2007.
- [5] Gajewski B., *Jaśliska 1366-1996. Zarys monograficzny*, Muzeum Okręgowe, Jaśliska – Krosno 1996.
- [6] *Jaśliska. Studium Historyczno-Urbanistyczne do planu zagospodarowania przestrzennego miasteczka*, L. Kozakiewicz (red.), PP PKZ, O. Warszawa, mpis, Warszawa 1964.
- [7] Kozakiewicz L., *Jaśliska – zarys dziejów miasta prywatnego*, „Wierchy”, 1966, s. 180-188.
- [8] Prochaska A., *Jaśliska i klucz biskupów przemyskich*, [w:] Przewodnik Naukowy i Literacki dodatek do „Gazety Lwowskiej”), R. XVII, Lwów 1889, nr 1, 3.

¹ *Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie wskutek fundacji śp. Aleksandra Stadnickiego wydane staraniem Galicyjskiego Wydziału Krajowego*, Księgarnia Seyfartha i Czajkowskiego, t. VIII, Lwów 1886, AGZ, nr 6.

² Wyjaśnienia tych znaków, a także zapisów podane są [w:] W. Bukowski, B. Dybaś, Z. Noga, *Galicja na józefińskiej mapie topograficznej 1779-1783*, t. 1, cz. A, Kraków 2012, s. XCV i in.

³ Plan katastralny Jaślisk wykonany w 1851 roku, [w:] AP Przemysł, zespół AG Jaśliska, sygn. mapa 1851, sekcja IV, skala 1:28 800.

⁴ *Akta Grodzkie i Ziemskie, op. cit.*, t. VII, nr 40, s. 78-79.

⁵ W 1969 roku odbyła się ekspedycja Koła Naukowego Historii Urbanistyki Wydziału Architektury PK do miast wschodnich dawnej ziemi krakowskiej. Objęta ona badaniami m.in. Jaśliska. Według sprawozdania z tej wyprawy opracowanego przez M. Książka i K. Kuśnierza w Jaśliskach zachowały się relikty ceglanych murów obronnych od strony południowo-wschodniej miasta (mat. w archiwum Katedry HAUiSzP WA PK).

⁶ Karta ewid. zab. dot. relikty murów obronnych w Jaśliskach, lata 60. XX wieku, [w:] Archiwum WUOZ w Przemyśle, Del. Krosno.

⁷ A. Prochaska, *Jaśliska i klucz biskupów przemyskich*, [w:] Przewodnik Naukowy i Literacki dodatek do „Gazety Lwowskiej”), R. XVII, Lwów 1889, nr 3, s. 263.

⁸ Podobnie w dokumentacji pn. „Jaśliska, pow. krośnieński”, pr. zb. kier. J.T. Frazik i in., Kraków 1989, wymieniono pozostałości bramy Krakowskiej (Dalejowskiej) i bastei bramnej (s. 20). Mapa Miega takiej formy obronnej nie potwierdza, [w:] Archiwum WUOZ w Przemyśle, Del. Krosno.

Streszczenie

Prezentowany artykuł dotyczy „obrazu” dawnego miasta Jaśliska, który uwieczniono na mapie Miega, opracowanej w ostatniej ćwierci XVIII wieku. Mapa ta została wykonana w skali 1:28 800 przez zespół austriackich wojskowych pod kierunkiem majora Friedricha von Miega.

Jaśliska, położone na Podkarpaciu, obecnie nie mają statusu miasta. Bogata historia tego ośrodka sięga jednak okresu średniowiecza, kiedy to w wyniku akcji kolonizacyjnej na wschodnich krańcach ziemi krakowskiej król Kazimierz Wielki założył w 1366 roku miasto Honstadt (Wysokie Miasto), które około stu lat później nazwano Jaśliska, zapewne od płynącej tędy rzeki Jasiołka.

Niepublikowana i nieanalizowana dotychczas sekcja mapy Miega przedstawiająca Jaśliska przynosi wiele nowych treści, dotyczących przeszłości miasta i jego układu urbanistycznego.

Abstract

The presented article concerns the “image” of the old town of Jaśliska, which was immortalised on Mieg’s map drawn during the last quarter of the 18th century. The map was made in the 1:28 800 scale by a team of Austrian military under the supervision of major Friedrich von Mieg.

Jaśliska, located in Podkarpacie, do not currently have the status of a town. Rich history of this centre goes back to the medieval period when, as a result of settlement of the eastern outskirts of the Krakow region, in 1366 king Kazimierz Wielki founded Honstadt (Wysokie Miasto) which, around a hundred years later, was renamed Jaśliska, probably from the river Jasiołka running there.

Unpublished and not previously analysed section of Mieg’s map representing Jaśliska brings plenty of new information concerning the town’s past and its urban layout.